

Samenvatting

Op 28 februari 2023 heeft de gemeenteraad van Maastricht besloten om de omgevingsvisie te actualiseren en de stad te betrekken via een breed participatieproces en als onderdeel daarvan een pilot burgerberaad. De raad heeft ook besloten om een Maastrichtse Omgevingseffectrapportage op te stellen. Het opstellen van een Omgevingseffectrapportage, formeel juridisch en plan-Milieu Effect Rapportage (plan-m.e.r.) genoemd, is verplicht. Het is namelijk te verwachten dat de Omgevingsvisie het kader wordt voor milieueffectrapportage (m.e.r.) -(beoordelings) plichtige activiteiten. Deze omgevingseffectrapportage zal onderzoek doen naar de ontwikkeling van omgevingseffecten, inclusief economische en sociale aspecten, op basis van potentiële keuzes in de geactualiseerde omgevingsvisie. De omgevingseffectrapportage wordt parallel aan de actualisatie van de omgevingsvisie opgesteld. Voorliggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau toont aan 'hoe' en 'wat' we willen doen in dit proces. Via voorliggend collegebesluit zal deze ter inzage worden gelegd om reacties te verzamelen voor verdere uitwerking van de omgevingseffectrapportage en omgevingsvisie.

Beslispunten

1. Besluit akkoord te gaan met Notitie Reikwijdte en Detailniveau;
2. Besluit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage te leggen van vrijdag 19 mei 2023 tot en met vrijdag 30 juni 2023;
3. Besluit akkoord te gaan met bijgevoegde Raadsinformatiebrief.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 16 mei 2023:

Conform.

1. Aanleiding

De gemeenteraad van Maastricht heeft op 28 februari 2023 de startnotitie actualisatie omgevingsvisie, participatie en burgerberaad vastgesteld. Met het vaststellen van deze startnotitie heeft de gemeenteraad ook besloten dat er een Maastrichtse Omgevingseffectrapportage (MOER) wordt opgesteld. Deze rapportage zal de omgevingseffecten in de brede zin van het woord, dus ook economische en sociale aspecten, onderzoeken op basis van de verschillende keuzes die gemaakt worden in de geactualiseerde omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie regelen we op hoofdlijnen hoe we de doelen uit de stadsvisie en overige strategische visies (cultuur, economie, sociaal) en diverse recent vastgestelde beleidsnota's in onze fysieke ruimte kunnen vormgeven en de stappen die we zetten om gezamenlijk aan een toekomstbestendige stad te werken.

De Maastrichtse Omgevingseffectrapportage zal parallel aan het opstellen van de actualisatie Omgevingsvisie Maastricht worden opgesteld. De rapportage zal daarbij helpen in de onderbouwing van samenhangende keuzes die de gemeente moet maken bij het actualiseren van de gemeentelijke omgevingsvisie. Verder zal er een monitoringprogramma worden opgezet voortbordurend op de werkwijze van de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage. Dit zodat we deze brede groep aspecten, en mocht het in de verdere toekomst nodig zijn nog aanvullende aspecten, kunnen monitoren op de ontwikkelingen en daarop als college kan worden bijgestuurd. Het voorstel voor monitoring zal nader worden uitgewerkt bij de afronding van de actualisatie omgevingsvisie en de afronding van de Omgevingseffectrapportage.

De Maastrichtse omgevingseffectrapportage is dus een belangrijk onderdeel van de actualisatie omgevingsvisie. Wat we precies gaan onderzoeken en via welke methode, is beschreven in een formeel plan van aanpak: de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het beschrijft het 'hoe' en 'wat' van de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage (MOER). De NRD beschrijft welke beoordelingsaspecten onderzocht worden en welke onderscheidende alternatieven in het MOER onderzocht gaan worden ('reikwijdte'). Daarnaast geeft het informatie over de manier waarop de aspecten van de Omgevingsvisie onderzocht zullen worden en met welke diepgang ('detailniveau'). Zie bijlage 1 voor deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze NRD is het startdocument, waar zowel ketenpartners alsook de stad via een zienswijze kan aangeven wat ze van de aanpak vindt en waar mogelijke verbeterpunten zijn. De concept Maastrichtse Omgevingseffectrapportage zal later, tegelijk met de ontwerp - Omgevingsvisie, ter inzage worden gelegd.

2. Context

De gemeenteraad heeft op 6 oktober 2020 besloten dat de omgevingsvisie nog de juridische status van een structuurvisie heeft (op grond van de huidige Wet ruimtelijke ordening). Om tijdig te voldoen aan de wettelijke vereisten vanuit de omgevingswet, moet een gemeente een gemeentelijke omgevingsvisie hebben vastgesteld voor (de vooralsnog bekende datum van) 1 januari 2025. Met het raadsbesluit over de startnotitie actualisatie omgevingsvisie, participatie en burgerberaad op 28 februari 2023 heeft de raad richting gegeven aan dit proces en besloten een Maastrichtse Omgevingseffectrapportage op te stellen parallel aan de omgevingsvisie.

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de 'Omgevingsvisie Maatsricht 2040' op 6 oktober 2020 ook besloten dat in het actualisatieproces verkend wordt of er een plan-m.e.r. moet worden uitgevoerd als onderdeel van het besluitvormingsproces actualisatie omgevingsvisie. Inmiddels heeft deze verkenning plaatsgevonden en is de conclusie dat een plan- m.e.r. juridisch verplicht is, als de omgevingsvisie een kader vormt voor te nemen besluiten voor mer-(beoordelings)plichtige projecten of voor de omgevingsvisie een passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Gezien deze juridische verplichting is een start gemaakt door middel van de eerste stap bij het maken van een plan-m.e.r., oftewel nu een Maastrichtse Omgevingseffectrapportage, met het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau zoals deze nu voorligt.

De bekendmaking van de actualisatie omgevingsvisie en het opstellen van een Maastrichtse Omgevingseffectrapportage inclusief Notitie Reikwijdte en Detailniveau gebeurt op grond van het bepaalde in artikel 7.9 van de Wet Milieubeheer en artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht.

3. Gewenste situatie

Een omgevingseffectrapportage die de gemeente helpt bij het inzichtelijk maken van de consequenties van voorgestelde keuzes in de nieuwe, geactualiseerde omgevingsvisie.

De omgevingseffectrapportage brengt in beeld:

- De staat van en trends in de Maastrichtse leefomgeving, nu en bij ongewijzigd beleid in 2040: dit laat de kwaliteiten van de leefomgeving zien. Waar het 'op orde' is en waar er nu en bij bestaand, ongewijzigd beleid, opgaven (tekorten of problemen) verwacht worden. Dit wordt gedaan aan de hand van foto van de leefomgeving in Maastricht. 'Op orde' betekent dat gekeken zal worden naar allereerst de wettelijke normen. Daarna zal indien aanwezig de gemeentelijke vastgestelde beleidsnormen of –doelstellingen gebruikt worden. Zijn deze er

niet dan zal gekeken worden naar Advieswaarden van instituten (bijvoorbeeld GGD, RIVM, WHO); vervolgens een benchmark ten opzichte van gemeentelijke ambities of landelijk gemiddelde, tijdreeksen en geografische vergelijkingen en tot slot zal, indien voorgaande niet aanwezig is, op basis van zogenaamde 'expert judgement' een oordeel worden gegeven.

- De effecten van het nieuwe beleid op de staat van de leefomgeving in 2040: dit laat zien wat de verwachte gevolgen zijn van het nieuwe beleid van de omgevingsvisie en in welke mate dat de kwaliteiten van de leefomgeving beïnvloedt en of de opgaven opgelost worden. Om dit te kunnen beoordelen moet de Omgevingsvisie voldoende concrete beleidsuitspraken bevatten die nieuw zijn en waarmee een relatie met de (fysieke) leefomgeving gelegd kan worden. De kwaliteiten zijn te vinden in bijgevoegde Notitie Reikwijdte en Detailniveau.
- De mate waarin nieuw beleid bijdraagt aan het behalen van doelstellingen van de Omgevingsvisie ('doelbereik'): dit laat zien in hoeverre verwacht wordt dat het nieuwe beleid bijdraagt aan het halen van de ambities die met de omgevingsvisie nagestreefd worden.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De Maastrichtse Omgevingseffectrapportage zal zo worden vormgegeven dat keuzes in de leefomgeving en de effecten daarvan op o.a. duurzaamheid en gezondheid mee gewogen worden. Dit is in lijn met de doelstellingen van de Omgevingswet, die beoogt dat de term 'leefomgeving' op een brede manier wordt geïnterpreteerd inclusief termen als gezondheid, veiligheid en duurzaamheid. De gemeentelijke omgevingsvisie heeft dezelfde brede benadering. Tevens zal de beoordeling van de leefomgeving via het kader van de Planet, People en Profit ordening worden uitgewerkt en zal de Sustainable Development Goals rapportage een van de onderleggers zijn voor het onderzoek.

5. Effect op de openbare ruimte

De Omgevingsvisie en de Omgevingseffectrapportage gaan over de leefomgeving in Maastricht. De keuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie hebben dus een effect op de openbare ruimte.

De beleidsuitspraken uit de Omgevingsvisie kunnen mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu hebben, waardoor voor de vaststelling van de Omgevingsvisie een milieueffectrapport verplicht is.

6. Personeel en organisatie

Bij voorliggend collegevoorstel niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Bij voorliggend collegevoorstel niet van toepassing.

8. Financiën

In de begroting 2023 heeft de gemeenteraad 200.000,- toegekend aan het proces om een Omgevingseffectrapportage (in juridische termen een plan-m.e.r.) op te stellen. Binnen dit budget heeft een aanbesteding plaatsgevonden en is de opdracht uiteindelijk toegekend aan Royal Haskoning DHV.

9. Aanbestedingen

De aanbesteding voor het begeleidende bureau bij het opstellen van de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage heeft plaatsgevonden middels een meervoudig onderhandse aanbesteding. De opdracht is daarbij uiteindelijk toegekend aan Royal Haskoning DHV.

10. Participatie tot heden

In de startnotitie actualisatie omgevingsvisie heeft de raad besloten dat er zowel een sessie voor ketenpartners als een sessie voor de stad georganiseerd zal worden rondom de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage, en dan specifiek de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). We hebben reeds enkele ketenpartners en regiogemeenten (o.a. de GGD, Veiligheidsregio Zuid-Limburg, Enexis, Eijsden-Margraten) al gevraagd te reageren op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Hun adviezen zijn verwerkt in het stuk of, indien van toepassing op de omgevingsvisie, worden meegenomen bij de actualisatie van de omgevingsvisie. Op 31 mei zal er een informatieavond worden gehouden voor verdere geïnteresseerden en zal daar de mogelijkheid worden geboden om schriftelijke zienswijze in te dienen, indien gewenst.

Tot slot, is de gemeente verplicht om bij afronding van de Omgevingseffectrapportage ook de commissie MER¹ te vragen om haar bevindingen. De Commissie is een landelijke, onafhankelijke adviescommissie. De commissie MER bevragen we tevens aan het begin van dit traject, dus bij het opstellen van de NRD, om de voorstellen van deze onafhankelijke commissie te kunnen verwerken in het verdere proces.

¹ [Omgevingsvisies - Commissiemer.nl](https://www.commissiemer.nl)

11. Voorstel

1. Besluit akkoord te gaan met bijgevoegde Notitie Reikwijdte en Detailniveau;
2. Besluit de Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage te leggen van vrijdag 19 mei 2023 tot en met vrijdag 30 juni 2023;
3. Besluit akkoord te gaan met bijgevoegde Raadsinformatiebrief.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Essentieel is dat de inwoners, ondernemers en organisaties kunnen meepraten over de richting die de stad in de toekomst inslaat. Bij het opstellen van de geactualiseerde versie van de Omgevingsvisie 2040 dient gebruik gemaakt te worden van de kracht van de samenleving. Dat betekent het ophalen van wensen, zorgen, ideeën, zienswijze en belangen.

Conform de startnotitie zal er rondom de omgevingsvisie een participatieproces worden opgezet. We onderscheiden daarin twee vormen: meepraten en meebeslissen. Het eerste betreft de meer algemene vorm van inspraak annex uitwisseling van kennis en meningen. Het tweede zal een pilot voor een burgerberaad zijn, conform de uitgangspunten zoals opgenomen in de startnotitie.

De participatie van de omgevingsvisie zal plaatsvinden via een startbijeenkomst op 21 juni, en de bezoeken aan de 7 stadsdelen in september – december 2023. Parallel loopt er dan eveneens een burgerberaad. Dit alles zal worden afgerond met een brede eindbijeenkomst.

De participatie rondom de NRD heeft deels al plaatsgevonden door verschillende gesprekken met ketenpartners (onder meer met het Waterschap, Veiligheidsregio Zuid-Limburg, Enexis, Eijsden-Margraten). Tevens zal er op 31 mei een informatiesessie plaatsvinden voor geïnteresseerden over de NRD. Tijdens deze bijeenkomst kunnen mensen nog adviezen en mogelijke verbeterpunten meegeven.

De ingediende reacties en zienswijzen zullen worden meegenomen bij het nader uitwerken van de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage.

Wanneer de omgevingseffectrapportage en de ontwerp-omgevingsvisie gereed zijn, zal deze door het college worden vastgesteld en 6 weken ter inzage worden gelegd. Eenieder krijgt dan de

gelegenheid zienswijzen in te dienen op de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage. De Commissie voor de m.e.r. toetst in deze periode de kwaliteit van de MOER en beoordeelt of de juiste (milieu)informatie aanwezig is om een besluit over de Omgevingsvisie te kunnen nemen. Na verwerking van de zienswijzen zullen de geactualiseerde omgevingsvisie en de Omgevingseffectrapportage worden vastgesteld door de gemeenteraad van Maastricht.

Tot slot zal er naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn een MIRT-verkenning voor de aanpak hoogwaterveiligheid Maas starten. Daarvoor zal ook een MER-procedure doorlopen moeten worden met daarbij een Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In voorliggende proces zal de samenwerking en samenhang gezocht worden met dit parallelle proces.

Collegievoorstel